

ת"פ 7717/04/18 - מדינת ישראל נגד מאור מלול

בית המשפט המחוזי בירושלים
לפני כב' השופט אברהם רובין
ת"פ 7717-04-18 מדינת ישראל נ' מלול

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

מאור מלול

הנאשם

גזר דין

1. העבירות בהן הורשע הנאשם

הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, במסגרת הסדר טיעון פתוח, בביצוע עבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה - עבירה לפי סעיף 2)332 לחוק העונשין, תשל"ז-1997 (להלן: "החוק"), וכן בעבירה של שימוש ברכב שלא ברשות - עבירה לפי סעיף 413ג' לחוק.

לפי האמור בכתב האישום המתוקן, עובר לביצוע העבירה שהה הנאשם בהוסטל לנגמלים מסמים בעיר בית שמש (להלן: "ההוסטל"). ביום 1.4.18, בסמוך לשעה 13:20, יצא הנאשם מההוסטל, על מנת לרכוש לעצמו מנת סם. הנאשם הגיע לרחוב הארזים בבית שמש, שם הוא הבחין ברכב מסוג פולקסווגן גולף (להלן: "הרכב"). מפתחות הרכב היו בתוך מנעול ההתנעה של הרכב. הנאשם נכנס לרכב, התניע אותו והחל לנסוע לכיוון העיר לוד, זאת על מנת לרכוש לעצמו מנת סם. בהגיעו לעיר לוד ראה הנאשם אדם שאותו הוא הכיר, אך זהותו אינה ידועה למאשימה, ושאל אותו אם הוא יכול להשיג עבורו מנת סם. אותו אדם מסר לנאשם כי הוא איננו יכול לספק לו את מבוקשו. בסמוך לאחר מכן, בסביבות השעה 14:00, נהג הנאשם ברכב ברחוב מבצע יונתן בעיר לוד. באותה עת, השוטרים אסנת שבש וילאו גנט (להלן: "השוטרים"), שנסעו בניידת משטרתית באותו אזור, קיבלו דיווח אודות הרכב שנגנב. השוטרים הגיעו לרחוב מבצע יונתן שם הבחינו ברכב הנהוג בידי הנאשם. השוטרת אסנת כרזה לנאשם לעצור בצד הדרך, אולם הנאשם לא עצר והחל להאיץ את מהירות נסיעתו. השוטרים החלו במרדף אחר הנאשם, תוך שהם כורזים לו באמצעות מערכת הכריזה של הניידת, ומסמנים לו לעצור. בתגובה, הנאשם האיץ את נסיעתו והחל לנסוע מכיוון רחוב אבא סילבר לכיוון מנחם בגין. כאשר הגיע הנאשם לצומת מרומזר, הוא פנה ימינה במהירות, ולאחר מכן הוא פנה שמאלה אל כביש 40 לכיוון צפון. כל זמן הנסיעה נסעו השוטרים שבניידת אחרי הנאשם, כרזו לו וסימנו לו לעצור. כשהגיע הנאשם לכביש 40, ניסו ניידות משטרה לחסום אותו ולהביא לעצירת נסיעתו, אך הנאשם השתחרר מהחסימה והמשיך בנסיעה על כביש 40. בהמשך לכך, הנאשם נהג במהירות ועלה על כביש 1 לכיוון מזרח, בשעה שמספר ניידות משטרה דולקות אחריו. בשלב

מסוים, עת נסע הנאשם בכביש 1, ניסו הניידות לבצע חסימה נוספת במטרה לעצור את הנאשם. כך, הניידת של השוטרים אסנת וילאו וכן ניידות נוספות עצרו מסביב לרכב. השוטרים שביצעו את החסימה ירדו מהניידות במטרה לעצור את הנאשם. השוטרת אסנת וכן שוטרים נוספים שהיו במקום דפקו על חלון הרכב וניסו לפתוח את הדלת על מנת לעצור את הנאשם. בשלב זה החל הנאשם בנסיעה אחורנית תוך שהוא פוגע בדלת אחת הניידות שעמדה מימינו, בה היה השוטר יוגב מחבוש (להלן: "**השוטר יוגב**"), אשר באותה עת החל לפתוח את דלת הניידת. הנאשם פגע בדלת הניידת של השוטר יוגב. כלי רכב שהיו בסביבת הנאשם נאלצו לסטות מנתיב נסיעתם לנתיבים אחרים על מנת שלא תגרם תאונה. הנאשם המשיך בנסיעה אחורנית, בניגוד לכיוון התנועה, באופן אשר סיכן מספר שוטרים שעמדו מחוץ לניידות על הכביש. כמו כן, הנאשם סיכן כלי רכב שנסעו בכביש, אשר נאלצו לסטות מנתיב נסיעתם במהירות.

הנאשם הגיע בנסיעה לאחור ובניגוד לכיוון התנועה, לפנייה לכביש 443 לכיוון מערב, ופנה בה ימינה. כאשר הגיע לצומת מרומזר, פנה ימינה כשהוא חוצה את הצומת באור אדום על כביש 443 לכיוון מערב. הנאשם המשיך בנסיעתו, כאשר כל אותו זמן דולקות אחריו ניידות משטרה אשר כרזו לו לעצור. הנאשם המשיך בנסיעה והגיע לכביש 40 לכיוון צפון, שם נערכו כוחות משטרה נוספים אשר יצרו עומס תנועה יזום בסמוך לגשר לוד. כאשר הגיע הנאשם לאזור החסימה, ניסה שוב לפנות בחדות בין הנתיבים, אך הוא לא הצליח בכך והוא נעצר על ידי השוטרים.

2. תסקירי שירות המבחן

במהלך ההליך שלפניי שוחרר הנאשם לקהילה טיפולית לגמילה מסמים. על כן נדחה מעת לעת מועד שמיעת הטיעונים לעונש, תוך שהוגשו בעניינו של הנאשם מספר תסקירים, הראשון שבהם ביום 22.10.18 והאחרון שבהם ביום 10.6.21. להלן יובאו עיקרי התסקירים.

הנאשם - יליד שנת 1986 - נשוי ואב ל-3 בנות. הנאשם סיים 12 שנות לימוד עם תעודת בגרות, ולאחר מכן התגייס לצבא ושירת שירות מלא כלוחם ביחידה קרבית. במהלך שירותו הצבאי הורשע הנאשם בעבירה של היעדרות מן השירות שלא ברשות, וריצה עונש מאסר בכלא צבאי. לטענת הנאשם הוא ביצע את העבירה כדי לסייע לאביו שסבל ממחלה. לאחר שחרורו מהצבא עבר המשיב לגור עם אביו באילת ולאחר מכן חזר להתגורר עם אביו בירושלים. בסופו של דבר נפטר האב כתוצאה ממחלתו האמורה. 5 שנים לפני עריכת התסקיר הראשון החל הנאשם בתהליך של חזרה בתשובה, ולאחר כשנה הוא נישא. הנאשם תיאר בפני שירות המבחן את תהליך החזרה בתשובה ואת נישואיו כגורמים מחזקים, שהובילו אותו להשקעת מאמצים במישור המשפחתי, התעסוקתי והלימודי. עובר למעצרו בתיק שלפניי התגורר הנאשם עם משפחתו בבית שמש ועבד כאב בית בבית ספר.

לנאשם עבר פלילי הכולל 5 הרשעות קודמות, אליהן נתייחס בהמשך הדברים.

הנאשם החל להשתמש בסמים מסוגים שונים כבר בגיל 14. לדברי הנאשם במהלך נישואיו הוא נמנע משימוש בסמים, אולם כשנה לפני מעצרו הוא נפצע בתאונת אופניים חשמליים והחל ליטול משככי כאבים ובמקביל גם החל לצרוך באופן קבוע סם מסוג "הרואין". מספר חודשים לפני מעצרו פנה הנאשם לטיפול גמילה במסגרת אשפוזית, ולאחר מכן במסגרת פרטית לגמילה בבית שמש, שם הוא שהה עובר לביצוע העבירות בתיק הנוכחי.

הנאשם נטל אחריות מלאה לעבירות שבהן הוא הורשע. לדבריו, הוא ביצע את העבירות על רקע התמכרות לסמים בשעה שהוא היה ב"קריז". לדברי הנאשם בשירות המבחן, הוא פעל מתוך לחץ כשניסה לברוח

מהשוטרים, ולדבריו הוא לא היה מודע למעשיו, הוא לא שלט בהם והוא לא הבין את משמעות התנהלותו והסיכון הכרוך בה. בשיחה עם שירות המבחן, הנאשם ביטא הבנה לסיכון החמור שהוא יצר במעשיו, הוא הביע חרטה על המעשים והכרת טובה על כך שלא היו נפגעים כתוצאה מהם.

במהלך מעצרו שולב הנאשם על פי רצונו בקהילה טיפולית "בית אביבה". תחילת דרכו של הנאשם בבית אביבה לא הייתה קלה (ראו - פסקה שלישית בעמ' 3 לתסקיר מיום 22.10.18), אולם בהמשך הדרך חל שיפור בתפקודו של הנאשם.

בתסקיר מיום 7.4.19 דווח כי הנאשם, שבאותה עת כבר שהה בקהילה במשך כ-10 חודשים, אמור לעבור לשלב השלישי של הגמילה, המהווה הכנה לקראת סיום שהייתו בקהילה. על רקע זה נקבעה ישיבה נוספת לשמיעת הטיעונים לעונש.

ביום 4.9.19 הוגש תסקיר מעדכן, בו דווח כי מקץ כשנה הנאשם סיים את הטיפול בבית אביבה ועבר להוסטל הבוגרים של הקהילה. שירות המבחן ציין בתסקיר כי התהליך הטיפולי שעבר הנאשם התאפיין במשברים. הנאשם הצליח להגיע לתובנות ביחס לדפוסי ההתמודדות שלו ולעשות שימוש בכלים הטיפוליים של הקהילה, אך הוא התקשה לשמור על עקביות והתמדה, ולעיתים חלה נסיגה שבאה לידי ביטוי בחזרת הנאשם לדפוסי ההתנהגות הקודמים שלו. גם במישורים האחרים - התפקודי, החברתי הרגשי והמשפחתי - הציג התסקיר תמונה מורכבת, במסגרתה תוארו הישגים חיוביים של הנאשם לצד קשיים שמצריכים טיפול נוסף (עמ' 1-2 לתסקיר). במישור התעסוקתי דווח בתסקיר כי הנאשם השתלב בהצלחה במקום עבודה חדש - סטודיו לאומנות.

ביום 5.3.20 הוגש תסקיר רביעי בעניינו של הנאשם. בתסקיר דווח כי הנאשם סיים את תקופת שהותו בהוסטל הבוגרים של בית אביבה, שם הוא שהה במשך כ-5 חודשים. התסקיר מציין כי עם התקדמות הטיפול בבית אביבה חלו "שינוי והתקדמות מסוימת" בעמדתו של הנאשם. הנאשם היה פתוח יותר להתבוננות עצמית, החל לקחת אחריות על בחירותיו, והביע רצון להיות אקטיבי יותר בחיי משפחתו. לדברי שירות המבחן מדובר בשינוי ראשוני שיש לפתח ולבסס אותו. במישור התעסוקתי התקבל דיווח חיובי ממקום עבודתו של הנאשם בסטודיו לאומנות, ואף הנאשם דיווח על סיפוק רב מעבודתו.

הנאשם ורעייתו החלו בטיפול זוגי במסגרת שירות המבחן, אך לא התמידו בכך, זאת לפי התרשמות שירות המבחן, על רקע לחצי היומיום ותחושת הנאשם ורעייתו כי מצבם הזוגי השתפר.

לאחר סיום השהות בהוסטל הופנה הנאשם לטיפול ביחידה לטיפול בהתמכרויות בבית שמש. מדיווח שהתקבל מהיחידה התברר כי הנאשם לא התמיד בבדיקות שתן שהתבקש למסור, ואף לא החל בהליך טיפולי בשל הקושי לתאם עמו מועדים לטיפול. על רקע העובדה שבאותה העת טרם השתלב הנאשם במסגרת טיפולית יציבה המליץ שירות המבחן לדחות פעם נוספת את מועד שמיעת הטיעונים לעונש.

ביום 30.6.20 הוגש תסקיר נוסף בעניינו של הנאשם. בתסקיר ציין שירות המבחן כי הנאשם הופנה לטיפול ביחידת של"מ, ולאחר עיכובים בשל מגפת הקורונה הוא החל בהליך הטיפולי. בשל מגפת הקורונה המשיב לא עבד תקופה מסוימת, דבר שהוביל ללחצים כלכליים ומשפחתיים, ברם בעת עריכת התסקיר שב הנאשם לעבודה חלקית. שירות המבחן ציין כי הוא נפגש עם הנאשם והתרשם משינוי חיובי בעמדתו. בשונה מנטייתו בעבר להכחיש קשיים הוא היה פתוח להתבוננות ובחינה העצמית. והוא אף יזם קשר עם שירות המבחן כאשר הוא חש

מצב מצוקה וסיכון להתדרדרות לשימוש חוזר בסמים. הנאשם התבקש למסור בדיקת שתן וזו נמצאה נקייה משרידי סם. עם זאת, למרות שהנאשם התבקש למסור בדיקות שתן נוספות הוא לא עשה כן באופן מלא, ובאחת משתי הבדיקות שהוא כן מסר נמצא סם מסוג בנזואידיים. לאור זאת התרשם שירות המבחן כי לצד ההתקדמות במצבו של הנאשם יש אי בהירות לגבי השימוש שלו בסמים, ולכן המליץ שירות המבחן על דחייה נוספת בשמיעת הטיעונים לעונש, בין היתר כדי שהנאשם ימסור בדיקות שתן נוספות.

בתסקיר שהוגש ביום 1.10.20 ציין שירות המבחן כי הנאשם עמד בקשר עם העובדת הסוציאלית של יחידת של"מ, אם כי המפגשים עמה לא היו סדירים והנאשם גם לא מסר בדיקות שתן באופן סדיר, זאת ממגוון סיבות - שביתת העובדים הסוציאליים, מחלתו של הנאשם, והסגר שהוכרז בשל מגפת הקורונה. במהלך התקופה פנו הנאשם ורעייתו מיוזמתם לקבלת הדרכה הורית, ושיתוף הפעולה שלהם עם המטפלת היה חיובי. את התסקיר סיים שירות המבחן בהמלצה שזו לשונה: **"בהמשך לאמור בתסקירנו הקודם, לאורך תקופה אנו מתרשמים מהתחזקות במוטיבציה של מאור להיעזרות ובאקטיביות שלו בתהליך, כפי שתואר לעיל, ומעוניינים להמליץ על ענישה בכיוון המאפשר את המשך השיקום, יחד עם זאת ישנה חוסר בהירות בנושא השימוש בסם, בשל היעדרותו של מאור ממעקב בדיקות שתן, כאשר ברקע לכך גם נסיבות כלליות, אך גם הימנעות וקושי להתגייס לביצוע הבדיקות. לאור האמור נבקש דחייה נופת בת ארבעה חודשים..."**

בית המשפט נעתר לבקשה האמורה, וביום 21.2.21 הוגש תסקיר נוסף בעניינו של הנאשם. בתסקיר זה תוארו שוב קשיים בהתקדמות ההליך הטיפולי בשל מגפת הקורונה, והימנעות של הנאשם ממסירת בדיקות שתן באופן סדיר למעט שתי בדיקות, בהן לא נמצאו שרידי סם. לנוכח מסירת שתי הבדיקות הנקיות ביקש שירות המבחן דחייה נוספת וזו ניתנה.

ביום 10.6.21 הוגש תסקיר מסכם בעניינו של הנאשם. בתסקיר מציין שירות המבחן כי הנאשם משדר עייפות מההליך המשפטי. כמו כן דווח כי בשל מגפת הקורונה הנאשם פוטר מעבודתו בסטודיו לאומנות. הנאשם הודיע לשירות המבחן כי בכוונתו לעבור לגור בעיר עפולה ולהשתלב בעבודה שם. בשיחה עם הנאשם התברר כי הוא יצר קשר עם העובדת הסוציאלית ביחידת של"מ, אך הוא לא הגיע לפגישות שנקבעו לו. במהלך התקופה מסר הנאשם בדיקת שתן אחת, נקייה. בהמשך לא מסר הנאשם בדיקות שתן נוספות. מיום 18.5.21 ניתק הנאשם קשר עם שירות המבחן. בבוא שירות המבחן לגבש המלצה בעניינו של הנאשם, התייחס שירות המבחן לתקופה הארוכה של שלוש שנים בהם נטל הנאשם חלק בהליך הטיפולי, אך גם לחוסר היציבות של הנאשם בקשר עם שירות המבחן מאז שסיים את שהותו בהוסטל. לדעת שירות המבחן הנאשם מגלה אמביוולנטיות להמשך הטיפול. להערכת שירות המבחן המשך שילובו של הנאשם ביחידה למניעת התמכרויות ומתן בדיקות שתן חשוב עבור הנאשם לצורך שמירת יציבותו והימנעותו משימוש בסמים. לנוכח כל האמור, ובהיעדר שיתוף פעולה רציף מטעם הנאשם, סבר שירות המבחן כי אין טעם בדחייה נוספת, והמלצתו הייתה לגזור על הנאשם עונש מאסר לרציפי בעבודות שירות. להערכת שירות המבחן עונש זה יהווה גורם מחדד גבולות לנאשם וימחיש לו את חומרת העבירה.

3. ראיות וטיעוני המאשימה לעונש

המאשימה הגישה כראייה לעונש את גיליון הרישום הפלילי של הנאשם (תע/1) ואת גיליון הרישום הפלילי שלו בתחום התעבורה (תע/2). נתייחס לאלו בהמשך.

בטיעוניו עמד ב"כ המאשימה על חומריתה של עבירת סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, ועל הענישה המחמירה שנגזרת מכך, במיוחד במקרים בהם מבוצעת העבירה במהלך ניסיון להימלט מהמשטרה. ב"כ המאשימה הפנה לפסיקה הקובעת כי העונשים ההולמים עבירה זו עומדים על 3 ואף 4 שנות מאסר. ב"כ המאשימה טען כי נסיבות ביצוע העבירה מלמדות אף הן על חומריתה. בכלל זה טען ב"כ המאשימה כי העבירה הייתה מתוכננת, היא בוצעה למרות שהנאשם היה ער לכך ששוטרים הורו לו לעצור, חלקו של הנאשם בביצוע העבירה היה מלא ובלעדי, וכי פוטנציאל הנזק שעלול היה להיגרם כתוצאה מביצוע העבירה הוא גדול. על כן טען ב"כ המאשימה כי מתחם העונש ההולם צריך לנוע בין 2.5 שנות מאסר לבין 5 שנות מאסר.

במסגרת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה הפנה ב"כ המאשימה, מחד לעברו הפלילי של הנאשם, הכולל בין היתר הרשעה משנת 2011 בעבירות של ניסיון חטיפה לשם רצח או סחיטה, ומאיך לעובדה שהוא הודה במיוחס לו והשתתף באופן חלקי בתהליך של שיקום.

בסיכומם של דברים טען ב"כ המאשימה כי ראוי למקם א עונשו של הנאשם בתחתית המתחם ולגזור עליו עונש של 36 חודשי מאסר בפועל בצירוף ענישה נלווית של מאסר מותנה, פסילה בפועל ופסילה מותנית מלהחזיק רישיון נהיגה, וקנס.

4. טיעוני הנאשם לעונש

במסגרת הטיעונים לעונש הגיש הנאשם כראייה המלצה מאת מעבידו בסטודיו ליודאיקה, בו עבד הנאשם במשך כשנה וחצי (נע/1). בהמלצה נכתב כי הנאשם עבד במסירות רבה ובחריצות לשביעות רצונו של המעביד, וכי המעביד נאלץ בשל צמצומי כוח אדם בעקבות הקורונה להוציא את הנאשם לחל"ת ולאחר מכן לפטרו.

בטיעוניו לעונש עמד ב"כ הנאשם על העובדה שברקע לביצוע העבירות עומדת התמכרותו של הנאשם לסמים, התמכרות שבה נאבק הנאשם בכל כוחו עוד לפני ביצוע העבירות בהן הוא הורשע לפניו. ב"כ הנאשם הזכיר כי העבירות בהן הורשע הנאשם בוצעו בשעה שהוא מרצונו במוסד לגמילה מסמים. ב"כ הנאשם טען כי העבירות בוצעו בשל הצורך של הנאשם בסמים ובשל הלחץ אליו הוא נקלע כאשר הוא פגש בשוטרים, ומכאן שלא מדובר בעבירות שבוצעו לאחר תכנון מוקדם.

ב"כ הנאשם איננו חולק על כך שמתחם העונש ההולם בעבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה מתחיל בעונש של מאסר בפועל, ברם לטענתו יש במקרה דנא לחרוג ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום, הנעוצים בתקופת השיקום הארוכה והמוצלחת של הנאשם בבית אביבה ולאחר מכן בהוסטל של בית אביבה. לטענת ב"כ הנאשם יש לתת משקל מכריע לתהליך השיקום הארוך למרות הקשיים העולים מתסקירי שירות המבחן בנוגע לשיתוף הפעולה של הנאשם עם גורמי הטיפול. בהקשר זה ביקש ב"כ הנאשם כי בית המשפט ידחה שוב את מתן גזר הדין, זאת על מנת לאפשר לנאשם לתת בדיקות שתן ולהוכיח שהוא איננו משתמש עוד בסמים. לדברי ב"כ הנאשם: "**אני הבנתי מהנאשם שהוא לא קלט, רק עכשיו נפל לו האסימון**" (עמ' 21 ש' 14-15). ב"כ הנאשם ציין כי הבדיקות החלקיות שמסר הנאשם היו כולן, למעט אחת, נקיות.

במישור הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה טען ב"כ הנאשם כי יש להביא בחשבון לזכות הנאשם את הודאתו, את נטילת האחריות שלו על מעשיו, את התקופה הארוכה בה הוא היה משוחרר בתנאים, את נסיבות

חיו ואת הנזק שייגרם לשלוש בנותיו הקטינות אם יישלח הנאשם למאסר מאחורי סורג ובריח.

אשר על כן טען ב"כ הנאשם כי ראוי לאמץ את המלצת שירות המבחן.

5. דברי הנאשם

בתום הטיעונים לעונש מסר גם הנאשם את דבריו. הנאשם עמד בדבריו על ההליך השיקומי הארוך שהוא עבר, ואשר כלל גמילה מסמים, טיפול זוגי והדרכת הורים. לדבריו תהליך זה החל רק עתה לשאת פירות, ושליחתו למאסר תגרום לנזק לבנותיו הקטינות המצויות: "**בחרדת נטישה ורק עכשיו התחילו להתרגל אלי**" (עמ' 24 ש' 24). הנאשם תיאר את התקופה הכלכלית הקשה שעברה עליו ועל משפחתו בשל מגפת הקורונה. הנאשם הוסיף ואמר כי: "**הזנחתי את הטיפול, היום אני מבין יותר את המצב. נכון שפעם שעברה התחייבתי שאני ישים את הטיפול במקום הראשון גם אם יהיה קשה בבית, הסברתי לאשתי ואני מקווה שבית המשפט יתחשב בי. עברתי תקופה קשה**" (עמ' 24 ש' 25-27).

6. השלמת הטיעונים לעונש

לאחר כל האמור לעיל קבעתי בהחלטה מיום 4.8.21, כי ראוי לדחות את מועד מתן גזר הדין בעניינו של הנאשם כדי לתת לו הזדמנות נוספת, אחרונה, למסור בדיקות שתן במטרה להוכיח שהוא לא משתמש עוד בסמים. בהתאם לכך קבעתי כי שירות המבחן יגיש תסקיר נוסף בעניינו של הנאשם, וכי גם הממונה על עבודות השירות יערוך חוות דעת בדבר התאמתו של הנאשם לביצוע עבודות שירות.

ביום 16.11.21 הוגש תסקיר משלים בעניינו של הנאשם. בתסקיר זה מציין שירות המבחן כי הנאשם השלים את מעבר משפחתו לעפולה, שם הוא השתלב בעבודה במפעל אלקטרוניקה. הנאשם הביע נכונות להשתלב בהליך טיפולי בעפולה, והחל מחודש ספטמבר 2021 הוא מטופל ביחידה להתמכרויות שם. מדיווח היחידה להתמכרויות עולה כי הנאשם השתלב היטב בטיפול הקבוצתי ביחידה, הוא הקפיד למסור בדיקות שתן שכולן נמצאו נקיות. שירות המבחן מתרשם כי הנאשם נמצא בתהליך של התייצבות במישורים השונים של חייו, וכי הוא מגלה מוטיבציה גבוהה להליך הטיפולי ויכולת התמדה בו. לאור כל האמור ממליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם עונש של צו שירות לתועלת הציבור בהיקף של כ-350 שעות, וכן להעמיד את הנאשם בצו מבחן לשנה. שירות המבחן סבור כי עונש זה יחזק את הכיוון השיקומי שבו החל הנאשם מבלי לפגוע בהשתלבותו בשוק התעסוקה.

בהמשך לתסקיר התקיים דיון שבו השלים כל צד את טענותיו לעניין העונש. ב"כ המאשימה טענה כי לנוכח חומרת מעשיו של הנאשם אין מנוס מדחיית המלצת שירות המבחן. ב"כ המאשימה טענה כי ההתחשבות בהתקדמותו של הנאשם בהליך הטיפולי צריכה לקבל ביטוי בכך שהעונש שייגזר עליו ימוקם בחלק התחתון של מתחם העונש ההולם, כפי שכבר הסכימה המאשימה בטיעוניה הקודמים לעונש. ב"כ הנאשם ביקש שבית המשפט יאמץ את המלצת שירות המבחן. ב"כ הנאשם טען שאין לגזור על הנאשם עבודות שירות אשר בהכרח ימנעו ממנו להמשיך בעבודתו במפעל האלקטרוניקה. ב"כ הנאשם טען כי במקרה זה האינטרס הציבורי מצדיק חריגה ממתחם העונש ההולם.

בסיום שמיעת טענות הצדדים הוסיף גם הנאשם מספר דברים. הנאשם הסביר שהיה לו קושי למסור בדיקות שתן בתקופת הקורונה בין היתר משום שהיה עליו לדאוג לפרנסת משפחתו. הנאשם סיפר כי מאז עבר לעפולה הוא ביצע כ- 9,8 בדיקות שתן שכולן נמצאו נקיות. הנאשם ביקש מיוזמתו להשתלב בטיפול פרטני, ולדבריו הוא מחכה שיתפנה מקום לתחילת הטיפול הפרטני. הנאשם גם סיפר על הקשיים שחווה וחווה משפחתו במהלך השנים הארוכות מאז שהוגש כתב האישום, בהן הוא היה עצור ולאחר מכן עבר תהליך גמילה בקהילה טיפולית סגורה הרחק ממשפחתו. הנאשם ציין שהיום הוא מרגיש טוב ונקי, והוא מכה על חטא על העבירה שעשה.

דין והכרעה

7. מתחם העונש ההולם - הערכים המוגנים ומידת הפגיעה בהם

העבירה החמורה והעיקרית בה הורשע הנאשם היא העבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, ולפיכך מטבע הדברים יתמקד דיונו בעבירה זו. הערכים המוגנים על ידי העבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה עניינם חיי אדם ושלומם של משתמשי הדרך השונים. הנאשם ביצע את העבירה בניסיון להימלט מרשויות החוק. כיוון שכך, במעשיו פגע הנאשם גם בערך של אכיפת החוק בכלל, ובערך של השמירה על חיי אדם באופן פרט. בשל חשיבותם הרבה של הערכים המוגנים האמורים נפסק, כי ככלל יש לגזור עונשים חמורים על מי שמורשעים בעבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה בכלל, ובנסיבות של מרדף משטרתי בפרט (ע"פ 4763/17 ותד נ' **מדינת ישראל** (29.1.18); **אבו קיעאן נ' מדינת ישראל** (29.12.14); ע"פ 8664/19 **בכר נ' מדינת ישראל** (8.3.20)).

הפגיעה שפגע הנאשם בערכים המוגנים היא בדרגה בינונית - חמורה, זאת בהינתן שבמהלך ניסיון ההימלטות מהשוטרים הנאשם פגע בדלת של אחת הניידות וגרם לשריטות בה, הוא גרם לכלי רכב בסביבתו לסטות מנתיב נסיעתם כדי שלא תיגרם תאונה, הוא נסע אחורנית בניגוד לכיוון התנועה ובכך סיכן שוטרים וכלי רכב נוספים, והוא חצה צומת באור אדום.

8. מתחם העונש ההולם - מדיניות הענישה הנהוגה

בע"פ 5501/20 **ידידיה גאל דור נ' מדינת ישראל** (13.6.21), הדגיש בית המשפט העליון פעם נוספת, כי מדיניות הענישה הראויה בעבירות שבוצעו אגב מרדף משטרתי, בין אם בסופו של דבר הורשע הנאשם בעבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה ובין אם הוא הורשע בעבירה אחרת בעלת חומרה דומה, כגון עבירה של חבלה בכוונה מחמירה, היא: **"של עונשי מאסר ממושכים, כאשר שיקולי ההרתעה והאינטרס הציבורי שבשמירה על החוק וההגנה על שלמות גופם של מי שאמונים על אכיפתו, מקבלים משנה תוקף על פני שיקולי השיקום הפרטניים של הנאשם"**. בפסק דין זה הפנה בית המשפט לשורה של גזרי דין בהם נגזרו על נאשמים שהורשעו בעבירות כאמור עונשים של 18 עד 48 חודשי מאסר בפועל, אם כי יש לציין כי נסיבותיו של עניין **גאל דור** ויתר גזרי הדין שנזכרו בפסק הדין חמורות מנסיבותיו של המקרה שלפניי, שכן שם נפגעו שוטרים במהלך המרדף, מה שאין כן בעניינו של הנאשם שלפניי.

בע"פ 2336/14 **ווערי נ' מדינת ישראל** (10.12.2014), סוכמו הדברים כך בנוגע לרמת הענישה הנהוגת

בעבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה:

"הפסיקה מורה על החמרה בענישה בעבירת סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, ורף הענישה שנקבע לגביה בבית משפט זה עומד על מספר שנות מאסר (ראו, למשל, ע"פ 291/13 אברהים נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (22.12.2013), שם צוין כי "בפסיקה נקבע רף של 4 שנות מאסר בפועל בגין עבירה זו"; ע"פ 8421/12 בן חיים נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (29.9.2013) (להלן: עניין בן חיים); ע"פ 5778/11 מדינת ישראל נ' ביטון, פסקה 5 (13.9.2011)). עונש מאסר משמעותי מוטל גם כשמדובר באנשים צעירים שביצעו עבירה זו...."
(פסקה 10 לפסק הדין).

בהמשך לדברים אלו הובאו בעניין **ווערי** מספר דוגמאות לגזרי דין של 34 עד 48 חודשי מאסר, אשר נגזרו בעבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה ואושרו בבית המשפט העליון. עם זאת הודגש בעניין **ווערי**, כי:

"אין מדובר ברף ענישה "כובל" שאין לסטות ממנו, אלא בהתוויית מדיניות כללית, ובפועל יבחן כל עניין על יסוד נסיבותיו הפרטניות (ע"פ 6099/12 נסימי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (18.11.2012) (להלן: עניין נסימי); ע"פ 5622/07 מדינת ישראל נ' קרדונה, פסקה 8 (24.9.2007) (להלן: עניין קרדונה))."
(עניין **ווערי** בפסקה 9 לפסק הדין; וכן ראו לאחרונה - ע"פ 4626/20 יצחק גולדשטיין נ' מדינת ישראל (4.4.21)).

9. מתחם העונש ההולם - הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה

העבירה העיקרית שביצע הנאשם - סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה - לא תוכננה מראש על ידי הנאשם. מבחינת הנאשם אילו תכניתו המקורית הייתה עולה יפה, הרי שהוא היה רוכש את הסם בעיר לוד ושב לבית שמש ללא כל פגע. החלטתו של הנאשם להימלט מהשוטרים הייתה, אם כן, החלטה ספונטאנית. עם זאת, המרדף נמשך זמן רב יחסית ולאורך מספר קילומטרים, כך שהיה סיפק בידי הנאשם לשקול את מעשהו ולהפסיק את ההימלטות, אלא שהוא לא עשה כן, ועובדה זו צריכה להיזקף לחובתו.

חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה, הוא מלא ובלעדי.

הנזק שהיה צפוי להיגרם כתוצאה מביצוע העבירה הוא נזק גוף חמור. כאמור בכתב האישום, במהלך בריחתו נסע הנאשם במהירות (ס' 6 ו-8 לכתב האישום), גם אם לא נטען בכתב האישום כי הוא נסע במהירות מופרזת או במהירות העולה על המותר בחוק, הוא חצה צומת באור אדום ונסע אחורנית בניגוד לכיוון התנועה, הוא גרם לכלי רכב בסביבתו לסטות מנתיבם, והוא פגע בניידת משטרה. למרבה המזל הסיכון הפוטנציאלי לא התממש והנזק שנגרם בפועל כתוצאה ממעשיו של הנאשם הוא נזק רכוש קל - שריטות בדלת ניידת המשטרה בה פגע הנאשם.

את העבירות ביצע הנאשם עקב התמכרותו לסמים. אין בעובדה זו כדי להוות נסיבה לחומרה אך גם לא נסיבה לקולה. הנאשם בגיר, ולא נטענה כל טענה לפיה יכולתו להבין את אשר הוא עושה ואת הפסול במעשיו היא מוגבלת. בהמשך לאמור לעיל, גם בהקשר זה התמכרותו של הנאשם לסמים איננה יכולה להיזקף לזכותו כנסיבה מקילה.

10. מתחם העונש ההולם

לנוכח כל האמור אני סבור כי מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם נע בין 20 ל- 40 חודשי מאסר בפועל.

11. העונש המתאים - סטייה מהמתחם בשל שיקולי שיקום.

לנאשם עבר פלילי הכולל 5 הרשעות קודמות, שהאחרונה שבהן היא משנת 2014. שתי ההרשעות האחרונות הן בעבירות של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו והיזק לרכוש במזיד. בגין הרשעות אלו נגזרו על הנאשם עונשים מתונים בדמות קנס בסך של 1,000 ₪ ומאסר על תנאי לתקופה של 15 ימים. הרשעתו השלישית של הנאשם היא משנת 2011, בעבירות חמורות של הפרת צו בית משפט, ניסיון חטיפה, איומים והפרעה לשוטר במילוי תפקידו. בגין הרשעה זו נגזר על הנאשם עונש של 8 חודשי מאסר בפועל. הרשעתו הרביעית של הנאשם היא משנת 2010 בעבירות של תקיפה הגורמת חבלה של ממש (2 עבירות), תגרה ואיומים, ובגינה נגזר על הנאשם עונש של 3 חודשי מאסר על תנאי. הרשעתו החמישית של הנאשם היא הרשעה מבית דין צבאי בעבירה של היעדרות מהשירות הצבאי ללא רשות. לנאשם יש, אם כן, עבר פלילי, אך לא מאוד מכביד. עברו הפלילי התעבורתי של הנאשם איננו מכביד.

הנאשם הודה במיוחס לו ובכך הוא חסך מזמנה של המאשימה ומזמנו של בית המשפט. הנאשם הביע חרטה כנה על מעשיו ונטל עליהם אחריות מלאה.

אילו בכך הסתכמו הדברים, הרי שהיה ראוי לגזור על הנאשם עונש אשר נמצא בשליש התחתון של מתחם הענישה, אלא שברקע הדברים עומדת גם שאלת שיקומו של הנאשם, ובכך נעסוק להלן.

12. הנאשם ביצע את העבירות בשעה שהוא היה מכור לסמים מאז היותו בן 14, לרבות שימוש בהירואין. הרושם של שירות המבחן הוא שההתמכרות לסמים באה על רקע הסביבה הקרובה והמעט יותר רחוקה בה גדל הנאשם (תסקיר מיום 22.10.18 עמ' 3 מהפסקה האחרונה ואילך). חרף הסביבה הלא מטיבה וההתמכרות הקשה לסמים עשה הנאשם מאמצים לנהל אורח חיים נורמטיבי. הוא סיים את לימודיו עם תעודת בגרות ואף שירת בצבא כלוחם ביחידה קרבית (תסקיר מיום 22.10.18 בעמ' 2 פסקה שלישית). כעולה מגיליון ההרשעות הקודמות של הנאשם, בשלב מסוים, לאחר שירותו הצבאי, הוא החל להסתבך עם רשויות החוק, זאת בין היתר על רקע התמכרותו לסמים. הנאשם ניסה לצאת ממעגל הסמים. עוד לפני שביצע את העבירות בהן הוא הורשע לפניי החל הנאשם מיוזמתו בהליכי גמילה, תחילה באשפוזית ולאחר מכן במסגרת פרטית לגמילה בבית שמש. למרבה הצער מאמציו של הנאשם לא צלחו והוא ביצע את העבירות בהן הוא הורשע לפניי. גם לאחר שהנאשם נעצר בגין העבירות שבהן הוא הורשע לפניי הוא ביקש לעשות עוד מאמץ כדי להיגמל מההתמכרות לסמים. בית המשפט נעתר לבקשת הנאשם ושחרר אותו במסגרת הליכי המעצר לגמילה בקהילה סגורה - "בית אביבה". תסקירי שירות המבחן עליהם עמדנו

לעיל מלמדים כי דרכו של הנאשם בבית אביבה הייתה ארוכה וקשה, רצופה עליות ומורדות. ובכל זאת, הנאשם הצליח לסיים בהצלחה את תהליך הגמילה ולהשתלב בשוק העבודה. אכן, לאחר סיום הליך הגמילה בבית אביבה התעורר ספק בנוגע לשאלה האם הנאשם אכן הפסיק להשתמש בסמים, שכן הוא לא התמיד, זאת בלשון המעטה, במתן בדיקות שתן. ואולם, לאחר שניתנה לנאשם הזדמנות אחרונה להוכיח כי הוא איננו משתמש בסמים הוא ניצל אותה כהלכה, ומסר סדרה של בדיקות שתן נקיות מסם. מסקנתו הסופית של שירות המבחן היא כי נכון להיום הנאשם נגמל מהתמכרותו לסם.

האם יש בכל אלו, בצד יתר נסיבות העניין כדי להצדיק חריגה ממתחם העונש ההולם, זאת חרף העבירה החמורה שביצע הנאשם? תשובתי לשאלה זו חיובית, ולהלן יובאו הנימוקים לתשובתי זו.

13. בסעיף 40ד לחוק העונשין נקבע כך:

"א. קבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם, לרבות העמדתו במבחן...
ב. היו מעשה העבירה ומידת אשמו של הנאשם בעלי חומרה יתרה, לא יחרוג בית המשפט ממתחם העונש ההולם, כאמור בסעיף קטן (א), אף אם הנאשם השתקם או אם יש סיכוי של ממש שישתקם, אלא בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן, לאחר שבית המשפט שוכנע שהן גוברות על הצורך לקבוע את העונש במתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה, ופירט זאת בגזר הדין."

בע"פ 6637/17 קרנדל נ' מדינת ישראל (18.4.18), עמד בית המשפט העליון על הקריטריונים לחריגה ממתחם העונש ההולם על יסוד שיקולי שיקום:

"אכן, את סעיף 40ד(א) לחוק העונשין יש ליישם בזהירות. עם זאת, יש לתת לו משמעות מעשית. חשוב לשים לב כי המחוקק הקנה שיקול דעת רחב לבית המשפט ביישומו של הסעיף וכי נקודת המוצא בהפעלתו היא העדפתם של שיקולי שיקום.

.....

..... בקווים כלליים ניתן להצביע על כך שהפעלת הסמכות בסעיף 40ד אינה מוגבלת לעבירות קלות בלבד... במקרים קודמים שבהם נדרש בית המשפט להעריך את סיכויי השיקום במסגרת סעיף 40ד לחוק העונשין הובאו בחשבון, בין היתר, השיקולים המרכזיים הבאים: המוטיבציה שהפגין האדם שהורשע להשתקם; הליך של גמילה מהתמכרות שהוא עובר; השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים; אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה; הבעת חרטה כנה על המעשים והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי העבירה.

....

... חשוב להבהיר: אין מדובר ברשימה ממצה של שיקולים.... עם זאת, ומבלי לקבוע מסמרות, ניתן לציין ששילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפול מוצלח וחזרה לדרך הישר, עשוי להצביע על "סיכוי של ממש לשיקום" כלשונו של סעיף 40ד(א). דברים אלה זוכים למשנה חיזוק מקום בו מדובר באדם צעיר נעדר עבר פלילי....".

סבורני כי דברים אלו מתקיימים בנאשם שלפניי. כעולה מהאמור לעיל, הנאשם שלפניי יזם את ההליך השיקומי עוד לפני מעצרו. הרושם של שירות המבחן, וגם של בית המשפט הוא, שמדובר בנאשם שלמרות כל הקשיים, לרבות היעדר תמיכה משפחתית בראשית הדרך, סיים בהצלחה את הליך השיקום, או לפחות את רובו המכריע. במהלך הדרך השיקומית, שהייתה ארוכה ולא נטולת קשיים, הפגין הנאשם נחישות להביא לשינוי בחייו, והוא הוכיח כי יש לו את הכוחות הנדרשים לכך. גם היום, מגלה הנאשם מוטיבציה להתמיד בטיפול השיקומי (תסקיר מיום 16.11.21 עמ' 2). בצד הליך השיקום המוצלח ניכר כי הנאשם גם עבר את אותו "שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה", אליו התייחס בית המשפט בעניין קרנדל. שירות המבחן ציין כי הנאשם נטל אחריות מלאה על מעשיו, וכי הוא הביע חרטה עליהם. ההתרשמות היא שמדובר בחרטה ובנטילת אחריות כנות.

בהמשך לאמור לעיל, סבורני כי במצבו הנוכחי של הנאשם, אשר סיים בהצלחה את ההליך השיקומי ואף השתלב מחדש בשוק התעסוקה, שליחתו למאסר, עלולה לגרום נזק משמעותי להישגי שיקומו. במצב הנוכחי אליו הגיע הנאשם זהו אינטרס ציבורי, ולא רק אינטרס אישי של הנאשם, שהנאשם ימשיך לצעוד בדרך השיקום. שירות המבחן המליץ בתסקיר האחרון כי ייגזר על הנאשם עונש של שירות לתועלת הציבור, ולא עונש של מאסר לריצוי בעבודות שירות. המלצה זו מקובלת עלי, כיוון שהטלת עונש של עבודות שירות לא תאפשר לנאשם להמשיך ולעבוד בעבודתו הנוכחית.

אין לחדד, התוצאה הסופית לפיה מי שהורשע בעבירה חמורה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, זאת לאחר שסיכן שוטרים במילוי תפקידם, מסיים בסופו של דבר את ההליך הפלילי בעונש קל יחסית של שירות לתועלת הציבור, איננה תוצאה טבעית ופשוטה. ואולם, סבורני כי תוצאה זו מתחייבת בנסיבותיו של המקרה הקונקרטי. ויודגש, אני סבור כי מעשה העבירה ומידת אשמו של הנאשם אינם בעלי חומרה יתירה, ועל כן החריגה מהמתחם במקרה זה איננה מחייבת קיומן של נסיבות מיוחדות ויוצאות דופן, כנדרש בסעיף 40ד(ב) לחוק העונשין. עם זאת אבהיר, כי גם אם הייתי סבור כי מדובר במקרה בו נדרשות נסיבות מיוחדות ויוצאות דופן לשם סטייה מהמתחם הרי שלטעמי לנוכח כל האמור לעיל נסיבות כאלו מתקיימות בעניינו של הנאשם.

ולסיום, אין להתעלם מהטענה לפיה ענישה מקילה עלולה לפגוע בהרתעת הרבים, שיקול שיש לו חשיבות מיוחדת בהקשר של עבירות סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה בכלל, ובנסיבות של מרדפים משטורתיים בפרט. ואולם, סבורני כי המקרה של הנאשם שלפניי הוא בבחינת חריג, שאין בו כדי ללמד בשום אופן על הכלל. קולה של הפסיקה בנוגע לענישה הראויה והמרתיעה בעבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, במיוחד בנסיבות של מרדפים משטורתיים, הוא ברור, כאמור בעניין גאל דור הנ"ל. גם הח"מ יישם פסיקה זו לא פעם, וללא כל היסוס (ת"פ (מחוזי י-ם) 61473-08-20 מדינת ישראל נ' אבו חאמד (4.10.21); ע"פ 4626/20 גולדשטיין נ' מדינת ישראל (4.4.21)). על כן, להשקפתי חריגה מהקו הפסיקטי הברור במקרה הקונקרטי והמיוחד

שלפניי אין בה כדי לפגוע בשיקולי ההרתעה.

14. אשר על כן אני גוזר על הנאשם את העונשים שלהלן:

- א. 8 חודשי מאסר על תנאי אותם ירצה הנאשם בפועל אם בתוך שלוש שנים מהיום הוא יעבור עבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, או עבירת אלימות נגד הגוף מסוג פשע.
- ב. 350 שעות שירות לתועלת הציבור, אותן יבצע הנאשם במסגרת עיריית עפולה - מנהל תפעול וגן חי, בתפקידי האכלת חיות ניקיון הגן וסיוע לצוות המקום.
- ג. ניתן בזאת צו מבחן שיעמוד בתוקפו למשך שנה אחת מיום מתן גזר הדין, במהלכה ימשיך הנאשם להגיע לפגישות טיפוליות ביחידה להתמכרויות בעפולה ויעמוד בקשר עם שירות המבחן.

הודע לנאשם על זכותו לערער לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י' שבט תשפ"ב, 12 ינואר 2022, בנוכחות הצדדים.